

Kopalnia węgla brunatnego w Żarowie!

Rozwój industrialny Żarowa zawdzięczamy budowie linii kolejowej Wrocław – Świebodzice oraz budowniczemu odcinka przebiegającemu w pobliżu ówczesnej maleńkiej osady Saarau. Tym budowniczym był człowiek o „otwartym umyśle” – Carl von Kulmiz. Podczas poszukiwań kruszyw potrzebnych do budowy linii kolejowej odkrył, niejako przy okazji, pokłady węgla brunatnego, kaolinu oraz gliny. Nie zmarnował okazji – zainwestował majątek i siły w eksploatację i rozwój przemysłu w oparciu o miejscowe surowce.

Przemysł wydobywczy. Eksploatację węgla brunatnego rozpoczęto w Łażanach w 1844 roku., a w Żarowie 3 lata później... Pierwszym surowcem wydobywanym na terenie Żarowa był węgiel brunatny. Jego wydobywanie rozpoczęto w 1847 roku metodą odkrywkową. Niewielka miąższość złóż powodowała, że wydobywanie było mało opłacalne. Na dodatek nie spełniły oczekiwań próby wykorzystania węgla brunatnego jako surowca cieplnego.

Jedynym zakładem, który go wykorzystywał była huta szkła „Ida”, a ta została zlikwidowana w latach 80-tych XIX wieku. Węgiel eksploatowano dużej, do 1909 roku. Pierwsza kopalnia „Glückauf Julius”, która funkcjonowała w Łażanach od 1844 roku., została zamknięta w 1872 roku. Rok później w pobliżu otwarto nową kopalnię „Anne Auguste”. Węgiel wydobywano w niej do pocz. XX w.

W Żarowskiej kopalni „Marie” eksploatowano węgiel od 1855 roku do marca 1909 roku. W kwietniu 1909 roku wstrzymano wydobywanie w przedsiębiorstwie „Saarauer Braunkohlenwerke” (czyli Skonsolidowane Żarowskie Zakłady Węgla Brunatnego), które powstało zaledwie 5 lat wcześniej – latem 1904 roku z połączenia pól górniczych „Käthe”, „Margarethe”, „Eugen”, „Karl” i „Rudolph” o łącznej powierzchni 10,9 km².

W najlepszym 1908 roku kopalnia wydobyla 106 857 ton węgla brunatnego. Ostatecznie została zlikwidowana w 1910 roku. Do 1916 roku istniała w Żarowie duża brykietownia węgla brunatnego, a później kamiennego. Z reklamy przedsiębiorstwa „Saarauer Braunkohlenwerke”, która znajduje się na żarowskim Regale pamięci wynika że wytwarzano tam produkty z węgla brunatnego na opał i dla przemysłu, węgiel brunatny niesortowany i przesiany, brykiet salonowy i przemysłowy

Ciekawostką jest, że pokłady węgla brunatnego do końca 1950 r. formalnie dalej miały niemieckich właścicieli. Dopiero Orzeczenie nr 13 Ministra Górnictwa z dnia 27.12.1950 r. o przejściu pól górniczych na węgiel brunatny na własność Państwa zmieniło ten stan rzecz.

Źródło:

1. Tomasz Ciesielski, *Żarów. Historia miasta i gminy*, Żarów 2006
2. Andrzej Bielec, *Spacerkiem po Żarowie: Osada górnicza*, [online: 30.08.2011, dostęp 20.11.2018], <http://www.izba.centrum.zarow.pl/artykuly/266-spacerkiem-po-zarowie-osada-gornicza>